

УДК 332.14:005.591.6(477)

МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РІВНІ РЕГІОНУ

<https://orcid.org/0000-0002-3827-6972>

Кусакова Юлія Олександрівна, доцент кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів і економіки міжнародного туризму, кандидат економічних наук, Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, e-mail: shevchenko.yulia.1987@gmail.com, т. +380504823368

<https://orcid.org/0000-0003-0910-6816>

Худолей Ліна Володимирівна, викладач кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів і економіки міжнародного туризму, кандидат економічних наук, Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, e-mail: lina_kozobash@ukr.net, т. +380976677947

Yuliia Kusakova, associate professor of the Department of International Economics, Natural Resources and Economics of International Tourism, Ph. D., associate professor, Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia

Lina Khudoliei, lecturer of the Department of International Economics, Natural Resources and Economics of International Tourism, Ph. D., Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia

Y.Kusakova, L. Khudoliei. Mechanisms to stimulate innovation at the regional level.

The article is devoted to the analysis and improvement of existing mechanisms to stimulate innovation at the regional level. The author's vision of the definition "organizational and economic mechanism of innovation activity in the region" is presented. The principles on which this mechanism should be built, its structure, are defined as the interrelation of the functional subsystem, the support subsystem, economic levers and processes. The components of the functional subsystem are also characterized. The proposed organizational and economic mechanism for stimulating innovation, unlike the existing ones, includes the activities of business incubators, as the main organizational entities which create opportunities for the implementation of innovative start-ups. The non-linear nature of the process of generation, emergence and development of innovations in the region is revealed with the help of "mutual amplification circuits", "limitation circuits", "closure circuits", "time delay problems", and "selection tool". The mechanisms for transferring innovative potential and resources available in the region to innovative products, mechanisms for bringing these products to the market have been processed. A mechanism for the functioning of the "sequence" method is proposed, which solves the problem posed. It has been proved that it is advisable for business incubators to use tools for stimulating innovation activity and methods of its practical implementation for the primary assessment of innovative ideas. It allows assessing the possibilities of the market and business, the degree of substantiation of the idea, the availability and availability of resources for its implementation, user requests and prospects for patenting the idea. An improved algorithm for the implementation of an innovative idea provides for the sequential implementation of the following steps: formulation of a business idea, evaluation of the idea, evaluation of the results, evaluation of the prospects for the implementation of the idea.

Кусакова Ю. О., Худолей Л. В. Механізми стимулювання інноваційної діяльності на рівні регіону.

Статтю присвячено аналізу та удосконаленню існуючих механізмів стимулювання інноваційної діяльності на регіональному рівні. Подано авторське бачення дефініції «організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності регіону». Визначено принципи, на яких має будуватися зазначений механізм, його структуру, як взаємозв'язок функціональної підсистеми, підсистеми забезпечення, економічних важелів та процесів. Охарактеризовано складові функціональної підсистеми. Запропонований організаційно-економічний механізм стимулювання інноваційної діяльності, на відміну від існуючих, включає діяльність бізнес-інкубаторів, як основних організаційних утворень, що створюють можливості для реалізації інноваційних стартапів. Розкрито нелінійну природу процесу генерування, виникнення і розвитку інновацій у регіоні за допомогою «ланцюгів взаємного посилення», «ланцюгів обмежень», «ланцюгів замикання», «проблеми затримки в часі», «інструменту відбору». Опрацьовано механізми переводу інноваційного потенціалу і ресурсів, якими володіє регіон, в інноваційну продукцію, механізми виведення цієї продукції на ринок. Запропоновано механізм функціонування методу «послідовності», який дозволяє вирішити поставлену проблему. Доведено доцільність застосування бізнес-інкубаторами для первинної оцінки інноваційних ідей інструментарію стимулювання інноваційної діяльності та методики його практичної реалізації, яка дозволяє оцінити можливості ринку і бізнесу, ступінь обґрунтування ідеї, наявність і доступність ресурсів для її реалізації, запити користувачів та перспективи патентування ідеї.

Удосконалено алгоритм реалізації інноваційної ідеї, який передбачає послідовне виконання таких етапів: формулювання бізнес-ідеї, оцінка ідеї, підбиття підсумків оцінки, оцінка перспективності реалізації ідеї.

Кусакова Ю. А., Худoley Л. В. Механизмы стимулирования инновационной деятельности на уровне региона.

Статья посвящена анализу и совершенствованию существующих механизмов стимулирования инновационной деятельности на региональном уровне. Представлено авторское видение дефиниции «организационно-экономический механизм инновационной деятельности региона». Определены принципы, на которых должен строиться указанный механизм, его структуру, как взаимосвязь функциональной подсистемы, подсистемы обеспечения, экономических рычагов и процессов. Охарактеризованы составляющие функциональной подсистемы. Предложенный организационно-экономический механизм стимулирования инновационной деятельности, в отличие от существующих, включает деятельность бизнес-инкубаторов, как основных организационных образований, которые создают возможности для реализации инновационных стартапов. Раскрыта нелинейную природу процесса генерации, возникновения и развития инноваций в регионе с помощью «цепей взаимного усиления», «цепей ограничений», «цепей замыкания», «проблемы задержки во времени», «инструмента отбора». Обработано механизмы перевода инновационного потенциала и ресурсов, которыми располагает регион, в инновационную продукцию, механизмы вывода этой продукции на рынок. Предложен механизм функционирования метода «последовательности», который позволяет решить поставленную проблему. Доказана целесообразность применения бизнес-инкубаторами для первичной оценки инновационных идей инструментария стимулирования инновационной деятельности и методики его практической реализации, которая позволяет оценить возможности рынка и бизнеса, степень обоснования идеи, наличие и доступность ресурсов для ее реализации, запросы пользователей и перспективы патентования идеи. Усовершенствованный алгоритм реализации инновационной идеи предусматривает последовательное выполнение следующих этапов: формулировка бизнес-идеи, оценка идеи, подведение итогов оценки, оценка перспективности реализации идеи.

Постановка проблеми. У даний час основними факторами, які визначають необхідність розвитку інноваційної діяльності наукових, виробничих і посередницьких підприємств й організацій регіону, є їх адаптація до нових умов господарювання і постійної динаміки ринків постачальників і споживачів. Ці умови повинні відбитися на створенні інноваційних структурних комплексів, що забезпечують розвиток виробничих відносин і поліпшення соціально-економічного становища населення регіону на основі стимулювання інноваційної діяльності. Однак у багатьох регіонах спостерігається ситуація, коли запити ринку і споживчих груп в інноваційній продукції не задовольняються існуючою пропозицією на регіональному ринку. Основна причина такого стану вбачається в тому, що існуючі організаційні структури управління інноваційною діяльністю не здатні створити сприятливого середовища для розробки нових методів і технологій, а також для впровадження нової продукції у виробництво.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема стимулювання інноваційної діяльності є доволі актуальною та достатньо часто висвітлюється у науковій літературі. Так, дослідженням стимулювання інновацій в економічній літературі займалися: Д. Аудреш, М. Білик, В. Жежуха, І. Карпунь, Н. Моїсєєва, Дж. Сакс, М. Скиба та ін.

Так, наприклад, Карпунь І. [1] займалася визначенням ролі та обґрунтуванням напрямків формування мотивації персоналу та стимулювання інноваційного розвитку економіки підприємств і держави загалом. Скиба М. [2] аналізувала динаміку інноваційних процесів в економіці України, основні фактори, що впливають на зниження інноваційної активності, дослідувала зарубіжний досвід використання інструментів стимулювання інноваційної діяльності. Праці Жежухи В. [3] присвячено дослідженню основних інструментів стимулювання, заохочення та підтримки інноваційної діяльності підприємств, які використовуються країнами ЄС.

Проте залишаються не висвітленими питання формування механізму стимулювання інноваційної діяльності на рівні регіону з урахуванням бізнес-інкубаторів.

Формулювання цілей статті. Удосконалити систему організаційно-економічних механізмів стимулювання інноваційної діяльності, які діють у регіонах, та включити в них діяльність бізнес-інкубаторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для реалізації поставленої мети розкриємо спочатку сутність організаційно-економічного механізму у цілому, потім врахуємо у цьому понятті стимулювання інноваційної діяльності. Спираючись на отриману теоретичну базу, перейдемо безпосередньо до розкриття структури регіонального організаційно-економічного механізму стимулювання інноваційної діяльності із врахуванням діяльності бізнес-інкубаторів.

Погоджуючись у цілому з думкою Корсікової Н. М. [4, С. 10], вважаємо, що зміст організаційно-економічного механізму розкривається через такі основні характеристики. По-перше, організаційно-економічний механізм є частиною системи господарювання в конкретний період розвитку національного господарства будь-якої країни. По-друге, організаційно-економічний механізм являє сукупність двох різнорідних, але взаємопов'язаних складових – організаційної та економічної.

Тому дефініцію «організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності регіону» можна сформулювати як взаємопов'язану сукупність економічних відносин, принципів, методів, форм та процесів організації інноваційної діяльності певного регіону.

Організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності регіону повинен будуватися на основі сукупності принципів. На нашу думку, найбільш доцільно у цьому дослідженні використовувати принципи: системності, цілісності, адаптованості, рівноваги, – які у своїх працях систематизувала та розкрила Тульчинська С. О. [5, С. 94].

Сама структура організаційно-економічного механізму, на думку авторів, повинна будуватися у вигляді функціонально-цільової схеми взаємодії певних підсистем. Спираючись на праці Маєвської О. О. [6], вважаємо за доцільне до них віднести: функціональну підсистему, підсистему забезпечення, економічних важелів та процесів, комплекс яких спрямовано на досягнення цілей регіону.

Сама ж функціональна підсистема включає: планування; прогнозування; регулювання; систему оплати праці; ціноутворення; аналіз; облік. Підсистема забезпечення – внутрішні економічні відносини; норми та нормативи; правове забезпечення; інформаційне забезпечення. Економічні важелі – ціни; тарифи; процентні ставки; економічне стимулювання; пільги; санкції.

Зазначені складові організаційно-економічного механізму достатньо докладно розглянуті у працях вітчизняних авторів, у тому числі Маєвської О. О. [6]. Що ж стосується конкретних процесів генерування, виникнення, розвитку інновацій, а також значення бізнес-інкубаторів, то вони потребують додаткового вивчення.

Оскільки нові вимоги ринку і споживчих груп формують передумови для виникнення інновацій, то і система управління повинна оперативно реагувати на ці вимоги та якісно змінювати свою організаційну структуру. Такий підхід буде сприяти вдосконаленню методів управління по створенню інноваційної продукції, з впровадженням яких на ринку розшириться спектр пропозиції нових продуктів і послуг, затребуваних різними споживчими групами. Зазначені обставини дозволяють говорити про нелінійну природу процесу генерування, виникнення і розвитку інновацій.

В якості організаційно-економічних інструментів, які використовують для опису такого роду нелінійних процесів, пропонуємо розглядати такі:

1) «ланцюги взаємного посилення», які поділяються на сприятливі і несприятливі. Сприятливі петлі взаємного посилення з'являються, коли два і більше елементів системи впливають один на одного в позитивному напрямку. Пропозиція нової продукції впливає на формування ринку, на появу нових потреб, визначає необхідність змін в організаційній структурі управління ринком, щоб у подальшому більш точно визначати перспективні напрямки розвитку інноваційної діяльності підприємств й організацій на цьому ринку. Бізнес-інкубатори при цьому систематизують інноваційні ідеї та стимулюють розвиток інноваційного підприємництва.

Сутність впливу несприятливих петель взаємного посилення може бути виражена через перевищення гранично припустимого рівня навантаження на ресурсні можливості

регіону. Подолати несприятливий вплив можна за допомогою створення умов для підвищення привабливості інноваційної діяльності для різних бізнес-структур, зайнятих створенням інноваційної продукції. Наприклад, проводячи роз'яснювальні тренінги та семінари бізнес-інкубатори спроможні продемонструвати доцільність, ефективність, прибутковість та окупність інвестицій в інноваційну діяльність, а також вірогідність реалізації стартапів. Надалі це може спричинити за собою підвищення лояльності різних споживчих груп, орієнтованих на пропоновану їм інноваційну продукцію (рис. 1).

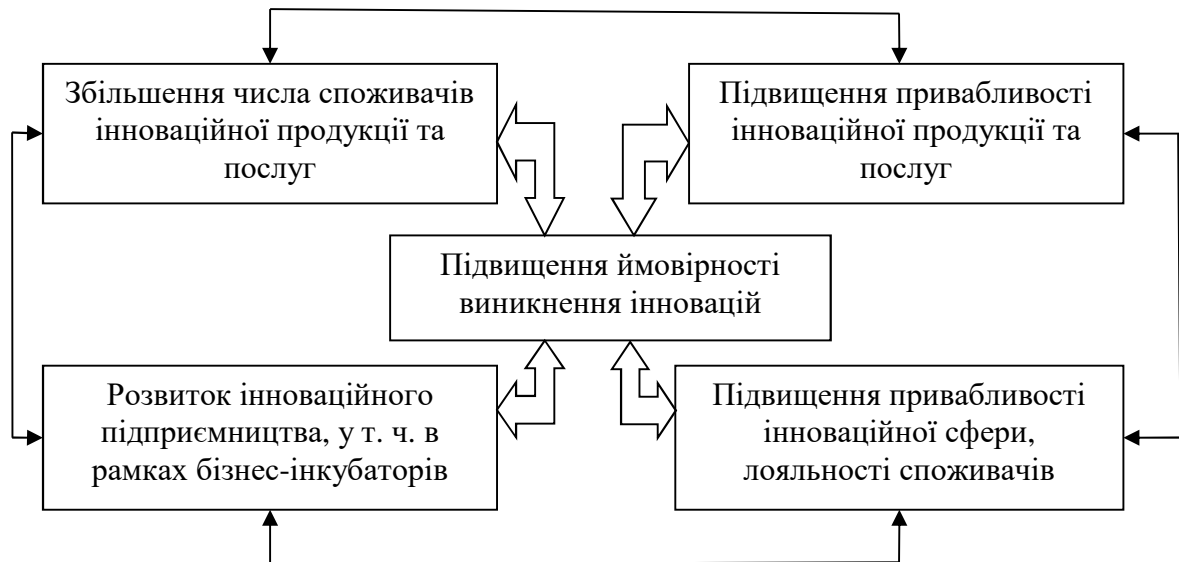

Рис. 1. Ланцюги взаємного посилення, що стимулюють розвиток інновацій
Примітка: розроблено авторами

У силу збільшення попиту різних груп споживачів до інноваційної продукції (послуг, технологій) підприємства й організації регіону будуть змушені розвивати свою підприємницьку активність у частині інноваційної діяльності;

2) «ланцюги обмежень», які являють собою механізми контролю і обмеження за показниками функціонування. Для кожного продукту (послуги, технології) існують обмеження, які визначають, якими можуть бути межі тієї, чи іншої зміни в її черговій модифікації. При цьому характер цих обмежень може бути найрізноманітнішим: фізичним, інформаційним, економічним, соціальним, правовим та ін. В окремих випадках впровадження інноваційної продукції може бути пов'язано з усуненням цих обмежень. У зв'язку з цим основними функціями регіональних структур управління розвитком інноваційної діяльності, у тому числі бізнес-інкубаторів, буде проведення політики виявлення таких обмежень і вживання заходів щодо їх подолання;

3) «ланцюги замикання», які виникають й існують завдяки наявності внутрішніх проблем в структурах управління розвитком інноваційної діяльності в регіонах, а також завдяки певному колу зацікавлених осіб, що представляють органи виконавчої влади або громадські організації. Як правило, наявність «ланцюгу замикання» пов'язане з нездатністю системи управління інноваційною діяльністю та інноваційним розвитком адаптуватися до змін і вимог зовнішнього середовища в силу внутрішніх обмежень.

До них можна віднести: дефіцит кадрів відповідної кваліфікації; обмежені фінансові можливості і відсутність додаткових джерел для фінансування; низький рівень маркетингових досліджень; відсутність ринкових технологій і методів менеджменту; слабе впровадження в управління ефективних інформаційних технологій.

Нерідко вирішенню цих проблем сприяє діяльність органів виконавчої влади, що визначає політику в галузі управління розвитком інноваційної діяльності в регіоні, а також вплив різних громадських організацій підприємців, бізнес-інкубаторів за допомогою формування ними громадської думки;

4) «затримка в часі», якій характерний прояв циклічної поведінки системи управління. Прикладами цього є: прийняття на регіональному рівні не узгоджених між собою рішень в частині формування правового поля, затвердження перспективних планів і програм інноваційного розвитку, проведення обстежень стану інноваційної сфери, виявлення перспектив розвитку інноваційної підприємницької діяльності та ін.;

5) «інструмент відбору», який дозволяє через структури приватно-державного партнерства, бізнес-інкубатори, ринки і освітні центри регіону приймати такі рішення:

- підприємствам й організаціям регіону – про розробку та впровадження інновацій;
- споживачам – про придбання інноваційної продукції (послуг, технологій), ґрунтуючись на своїх перевагах і сприйняттях.

Оцінюючи сучасний рівень представлення інноваційної продукції (послуг, технологій) на регіональних ринках України, можна відзначити, що у даний час пропозиція такої продукції обмежена; ступінь лояльності споживачів до такої продукції є доволі низьким; якість існуючих на ринку продуктів і послуг не в повній мірі відповідає вимогам ринку.

Для усунення зазначених проблем необхідно опрацювати механізми переводу інноваційного потенціалу і ресурсів, якими володіє регіон, в інноваційну продукцію (послуги, технології), механізми виведення цієї продукції на ринок, а також розробити і впровадити нові маркетингові механізми формування попиту і просування продукції (послуг, технологій). Вибір ресурсів і їх переробка в інноваційну продукцію (послуги, технології) може здійснюватися в послідовному виконанні операцій (рис. 2).

1. Вибір підприємцем (носієм ідеї) ресурсів для створення нової продукції (послуги, технології)
2. Експертиза ресурсу на можливість створення нової продукції (послуги, технології)
3. Генерування нової бізнес-ідеї
4. Тестування ідеї нової продукції (послуги, технології) на предмет її відповідності вимогам ринку
5. Первинний відбір ідеї для її практичної реалізації
6. Оформлення ідеї у вигляді інноваційного проекту
7. Визначення умов реалізації проекту, його розміщення (за необхідності) в бізнес-інкубаторі
8. Бізнес-інкубування інноваційного проекту, розробка досвідченого зразка
9. Вихід нової продукції (послуги, технології) в ринкове середовище
10. Подальше вдосконалення продукції (послуги, технології) та її виведення на нові ринки та споживацькі групи

Рис. 2. Механізм формування інноваційного середовища за методом «послідовності»

Примітка: розроблено авторами

В основу цього методу покладено:

- умовне виділення всієї сукупності ресурсів, їх відбір з точки зору перспектив створення нової продукції (послуги, технології);
- подальша генерація ідей створення нової продукції (послуги, технології);
- відбір потенційно перспективних ідей;
- отримання на виході конкретної ідеї створення інноваційної продукції (послуги, технології).

У зв'язку з цим відбір інноваційної продукції (послуги, технології) для її подальшого впровадження повинен ґрунтуватися на визначенні критеріальних значень ефективності цього процесу в залежності від різних груп потенційних користувачів: держави, населення, бізнес структур та ін. (рис. 3).

Рис. 3. Загальний принцип механізму відбору інноваційних ідей

Примітка: розроблено авторами

Зазвичай визначаються: цільова, економічна й соціальна ефективність. Для первинної оцінки інноваційних ідей можна використовувати інструментарій стимулювання інноваційної діяльності та методику його практичної реалізації. Основне призначення методики полягає в можливості швидкої оцінки перспективності інноваційної ідеї при невеликій витраті ресурсів, що дозволить зробити обґрунтований вибір серед альтернативних варіантів її реалізації за такими напрямками:

1) можливості ринку – оцінка його розміру, динаміки розвитку, наявності бар'єрів для входження на ринок, ступеня інтенсивності конкуренції, значення норми прибутку ринку (рис. 4);

Негативні показники		Позитивні показники	
Ринок занадто малий для розвитку ідеї		У ринка гарні перспективи для розвитку ідеї	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Потенційний сектор ринку має тенденції до скорочення		Потенційний сектор ринку знаходиться на стадії росту	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Вхід на ринок обмежений серйозними бар'єрами		Вхід на ринок буде відносно легким	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Лідерами ринку виступають крупні фірми, у яких необмежені ресурси		Конкуренти на ринку слабкі та не зможуть організувати опір появі нової структури	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
На ринку існує жорстка конкуренція, яка знижує розмір прибутку		Розмір прибутку на ринку привабливий та не обмежений конкуренцією	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	

Рис. 4. Напрямок «Можливості ринку»

2) можливості бізнесу – оцінка відповідності ідеї і досвіду, а також можливостей підприємств регіону (рис. 5);

Негативні показники		Позитивні показники	
Реалізація ідеї призведе до диверсифікації продуктового ряду підприємства		Ідея лежить в руслі місії інноваційного розвитку підприємства	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Ідея потребує розвитку нової клієнтської бази		Реалізація ідеї орієнтована на існуючу клієнтську базу	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Реалізація ідеї вимагатиме нових знань та кваліфікованих кадрів		Реалізація ідеї не вимагатиме нових знань та кваліфікованих кадрів	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
На етапі експлуатації буде потрібне вкладання інвестицій в виробничу та/або в розподільну системи		Існуюче виробництво та розподільна система не потребують вкладання інвестицій на етапі експлуатації	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	

Рис. 5. Напрямок «Можливості бізнесу»

3) обґрунтування ідеї – оцінка рівня привабливості та складності реалізації ідеї (рис. 6);

Негативні показники		Позитивні показники	
Реалізація ідеї спирається на нові принципи та концепції		Реалізація ідеї спирається на перевірені принципи та концепції	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Реалізація ідеї має на увазі створення нової продуктової концепції		Реалізація ідеї полягає в новому застосуванні продукту або процесу	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Успішна реалізація ідеї залежить від результатів інших розробок		Успішна реалізація ідеї не залежить від результатів інших розробок	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Для успішної реалізації ідеї необхідна інтеграція декількох складних систем		Для успішної реалізації ідеї не потрібна інтеграція декількох складних систем	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Для успішної реалізації ідеї необхідні додаткові дозволи та узгодження		Успішна реалізація ідеї не залежить від додаткових дозволів та узгоджень	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	

Рис. 6. Напрямок «Обґрунтування ідеї»

4) наявність і доступність ресурсів – оцінка наявності існуючих і необхідності залучення додаткових ресурсів для реалізації ідеї (рис. 7);

Негативні показники		Позитивні показники	
Для успішної реалізації моделі потрібен значний об'єм додаткових ресурсів		Для успішної реалізації моделі не потрібен значний об'єм додаткових ресурсів	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Розробка та реалізація ідеї будуть потребувати багато часу		Розробка та реалізація ідеї не займе багато часу	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Розробка та реалізація ідеї багато в чому залежать від зовнішнього фінансування		Для розробки та реалізації ідеї достатньо власних ресурсів	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Для розробки та реалізації ідеї будуть потрібні додаткові спеціалісти		Для розробки та реалізації ідеї не потрібні додаткові спеціалісти	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	

Рис. 7. Напрямок «Наявність та доступність ресурсів»

5) можливості користувачів – оцінка цінкових і виробничих характеристик ідеї (продукту, послуги) (які проблеми споживача і як вирішує ідея, наявність у неї унікальних властивостей) (рис. 8);

Негативні показники		Позитивні показники	
Реалізація ідеї не забезпечує жодних додаткових вигод для користувачів		Реалізація ідеї забезпечить унікальні вигоди для користувачів	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Реалізація ідеї не підвищить експлуатаційні якості продукту		Реалізація ідеї не забезпечить покращення експлуатаційної якості продукту	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Новий продукт не буде володіти цінковими перевагами		Цінові переваги нового продукту будуть значними	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Реалізація ідеї зажадає спеціальних зусиль для зниження негативної дії на навколишнє середовище		Реалізація ідеї не здійснить негативної дії на навколишнє середовище	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Переваги від реалізації ідеї не будуть оцінені користувачем		Від реалізації ідеї користувачі отримають більше зручності та задоволення своїх потреб	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	

Рис. 8. Напрямок «Можливості користувачів»

б) можливості патентування ідеї – оцінка необхідності патентного або іншого захисту ідеї. Методика оцінки на практиці реалізується за допомогою формування відповідних таблиць по кожному напрямку оцінювання (рис. 9).

Негативні показники		Позитивні показники	
Інші підприємства можуть легко скопіювати ідею		Іншим підприємствам буде складно скопіювати ідею	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Перспективи ефективного патентного захисту ідеї досить слабкі		Ідею можна захистити за допомогою реєстрації, патентування та ін.	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	
Дохід від ліцензування не покриє витрат на розробку та реалізацію ідеї		Можливо отримання додаткового доходу за рахунок ліцензійних угод з іншими підприємствами	
Від -5 до -2,5	0	Від +2,5 до +5	

Рис. 9. Напрямок «Можливості патентування ідеї»

Кожен показник, представлений в таблицях (матрицях), оцінюється за 10-бальною шкалою (від мінімальної оцінки (-5 балів) до максимальної (+5 балів). Потім здійснюється підсумовування балів: спочатку по кожній таблиці окремо, а потім – по всім таблицям (табл. 1).

Таблиця 1

Загальна оцінка можливості реалізації ідеї

Параметр	Напрямок оцінки						Всього
	1-й	2-й	3-й	4-й	5-й	6-й	
Бали	-	-	-	-	-	-	-

Отримані в результаті підсумовування підсумкові значення характеризують експертну оцінку ступеня ризикованості (ймовірності) реалізації ідеї. Для отримання більш точних оцінок і підвищення обґрунтованості підсумкових результатів можуть вводитися вагові коефіцієнти, які враховують важливість того чи іншого показника для конкретного напрямку інноваційної діяльності.

При порівнянні альтернативних ідей необхідно підходити до їх оцінки з однаковими критеріями. Алгоритм реалізації методики передбачає послідовне виконання наступних етапів:

- етап 1. Формулювання бізнес-ідеї, короткий опис;
- етап 2. Оцінка ідеї щодо запропонованих напрямків (рис. 4-9);
- етап 3. Підбиття підсумків оцінки (таблиця 1);
- етап 4. Оцінка перспективності реалізації ідеї. У рамках реалізації даного етапу робиться висновок про перспективність реалізації згенерованої ідеї.

У разі наявності суттєвих перспектив ідея може бути допущена до подальшого розгляду на предмет її реалізації як інноваційного підприємницького проекту. Необхідно відзначити, що методика допускає можливість комбінування нових параметрів реалізації даної ідеї або вироблення нових ідей, де в якості параметрів будуть використовуватися різні комбінації існуючих і нових факторів, характеристик, змінних й інших складових. У результаті може з'явитися нова, більш цікава для реалізації ідея, продукт або послуга.

Запропоновану методику у своїй діяльності можуть використовувати бізнес-інкубатори й інші зацікавлені сторони, що дозволить знизити ризики нежиттєздатності інноваційного проекту та банкрутства. У бізнес-інкубатори звертаються головним чином новостворені підприємства, тому вкрай важливо виявити проблемні місця в інноваційному процесі та запропонувати шляхи їх вирішення на ранніх стадіях життєвого циклу.

Висновки. Розглянуті нелінійні процеси в цілому є домінуючими в інноваційній сфері. Розуміння суті цих процесів дозволяє вибудовувати ефективні механізми стимулювання інноваційної підприємницької активності на основі створення нових організаційно-економічних форм, а також за рахунок використання комплексного

інформаційно-математичного інструментарію оцінки перспектив реалізації тієї чи іншої інноваційної ідеї.

Список використаних джерел:

1. Карпунь І. Н. Мотивація і стимулювання інноваційної діяльності підприємства. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". 2008. № 628. С.529-534.
2. Скиба М. Стимулювання інноваційної діяльності в контексті посткризового відновлення економіки України. Вісник національної академії державного управління при Президентові України. 2011. № 2. С. 145-152.
3. Жежуха В. Й. Стимулювання інноваційної діяльності: європейський досвід. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". 2008. №15 (633). С. 229-236.
4. Корсікова Н. М. Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства в сучасних умовах. Економіка харчової промисловості. 2009. № 3. С. 8-11.
5. Тульчинська С. О. Функціонування організаційно-економічного механізму інноваційного процесу. Стратегічні пріоритети. 2008. №1 (6). С. 89-95.
6. Маєвська О. О. Економічний зміст механізму стимулювання інноваційної активності підприємств легкої промисловості. Економіка і регіон. 2011. № 3 (30). С. 147 – 151. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
7. C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ec onrig_2011_3_31.pdf

Referenses:

1. I. N. Karpun', "Motyvacija i stymuljuvannja innovacijnoji dijaj'nosti pidpryjemstva", Visnyk Nacional'noho universytetu "L'vivs'ka politexnika", 2008, № 628, S. 529-534.
2. M. Skyba, "Stymuljuvannja innovacijnoji dijaj'nosti v konteksti postkryzovoho vidnovlennja ekonomiky Ukrainy", Visnyk nacional'noji akademiji derzavnoho upravlinnja pry Prezydentovi Ukrainy, 2011, № 2, s. 145-152.
3. V. J. Zhezhuxa, "Sty`mulyuvannja innovacijnoyi diyal`nosti: yevropejs`kyj dosvid", Visnyk Nacional`nogo universy`tetu "L'vivs`ka politexnika", 2008, №15 (633), s. 229-236.
4. N. M. Korsikova, "Organizacijno-ekonomichnyj mexanizm upravlinnja innovacijny`m rozvy`tkom pidpry`yemstva v suchasny`x umovax", Ekonomika xarchovoyi promy`slovosti, 2009, № 3, s. 8-11.
5. S. O. Tul`chy`ns`ka, "Funkcionuvannja organizacijno-ekonomichnogo mexanizmu innovacijnogo procesu", Strategichni priory`tety`, 2008, № 1 (6), s. 89-95.
6. O. O. Mayevs`ka, "Ekonomichnyj zmist mexanizmu sty`mulyuvannja innovacijnoyi akty`vnosti pidpry`yemstv legkoyi promy`slovosti", Ekonomika i region, 2011, № 3 (30), s. 147 – 151. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
7. C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ec onrig_2011_3_31.pdf

Keywords: business incubator; enterprises; innovative activity; mechanism to stimulate innovation.

Ключові слова: бізнес-інкубатор; підприємства; інноваційна діяльність; механізм стимулювання інновацій.

Ключевые слова: бизнес-инкубатор; предприятия; инновационная деятельность; механизм стимулирования инноваций.

Рецензент: М. М. Іванов, д. е. н., професор, Запорізький національний університет

Перевірено на плагіат системою: <https://corp.unicheck.com/library/viewer/report/7555369>